

Analiza OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta u Zagrebu

Zadavec, Tea

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, School of Dental Medicine / Sveučilište u Zagrebu, Stomatološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:127:973083>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb School of Dental Medicine Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu

Stomatološki fakultet

Tea Zadravec

**ANALIZA OHIP-14 ANKETE MEĐU
PACIJENTIMA RAZLIČITIH ZAVODA
STOMATOLOŠKOG FAKULTETA U
ZAGREBU**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2022.

Rad je ostvaren u: Sveučilište u Zagrebu, Stomatološki fakultet, Zavod za farmakologiju

Mentor rada: doc. dr. sc. Ivana Šutej, Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Lektor hrvatskog jezika: Andrea Orehovec, mag. educ. philol. croat.

Lektor engleskog jezika: Ena Raonić, mag. educ. philol. angl. et mag. educ. philol. franc.

Sastav Povjerenstva za obranu diplomskog rada:

1. _____

2. _____

3. _____

Datum obrane rada: _____

Rad sadrži: 33 stranice

0 tablica

24 slike

CD

Rad je vlastito autorsko djelo, koje je u potpunosti samostalno napisano uz naznaku izvora drugih autora i dokumenata korištenih u radu. Osim ako nije drukčije navedeno, sve ilustracije (tablice, slike i dr.) u radu su izvorni doprinos autora diplomskog rada. Autor je odgovoran za pribavljanje dopuštenja za korištenje ilustracija koje nisu njegov izvorni doprinos, kao i za sve eventualne posljedice koje mogu nastati zbog nedopuštenog preuzimanja ilustracija odnosno propusta u navođenju njihovog podrijetla.

Zahvala

Zahvaljujem svojoj mentorici doc. dr. sc. Ivani Šutej na idejama i pomoći koju mi je pružila pri izradi ovog rada.

Hvala svim mojim prijateljima i mojoj maloj obitelji, a posebno mami i Viti na podršci sve ove godine. Hvala Tei koja je ionako već dio te iste male obitelji.

I za kraj hvala tati koji ovu avanturu prati od početka, samo s nekog drugog mjesta.

Analiza OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta u Zagrebu

Sažetak

OHIP-14 ili Oral health impact profile je upitnik sastavljen za procjenu utjecaja oralnog zdravlja na kvalitetu života pojedinca. Oralno zdravlje širok je pojam koji osim zdravlja usne šupljine i izostanka bolesti obuhvaća i različite funkcije oralne šupljine koje istovremeno imaju utjecaj na fizički, psihički i društveni dio života pojedinca. Skraćena verzija OHIP upitnika koja je korištena u ovom istraživanju sastoji se od 14 pitanja podijeljenih u 7 skupina. To su: funkcionalno ograničenje, fizička bol, psihološka nemogućnost, fizička nemogućnost, psihološka nelagoda, društvena nemogućnost i hendikep. Skupine se još uže mogu podijeliti na već spomenuta 3 različita aspekta u kojima oralno zdravlje ili manjak istog mogu utjecati na kvalitetu života odnosno njegov fizički, psihički i društveni faktor.

Svrha ovog istraživanja bila je analiza OHIP-14 ankete kojom se istraživalo postoji li razlika u rezultatima ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Rješavanje ankete bilo je u anonimno i dobrovoljno, a u rješavanju je sudjelovalo ukupno 120 ispitanika, njih 20 sa svakog od sljedećih zavoda: Zavod za oralnu medicinu, Zavod za mobilnu protetiku, Zavod za fiksnu protetiku, Zavod za endodonciju i restaurativnu medicinu, Zavod za parodontologiju i Zavod za oralnu kirurgiju.

Prikupljeni podatci uneseni su u program Microsoft Excel 2013. u obliku baze podataka, a statistička usporedba provedena je Kruskal-Wallis testom za neovisne uzorke. Provedenim testom nije potvrđena statistički značajna razlika u rezultatima OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda.

Ključne riječi: OHIP-14, oralno zdravlje, kvaliteta života

Analysis of OHIP-14 survey among patients of different departments at School of dental medicine in Zagreb

Summary

The OHIP-14 or the Oral Health Impact Profile is a questionnaire designed to assess the impact of oral health on an individual's quality of life. Oral health is a broad term that, in addition to the health of the oral cavity and the absence of disease, also includes various functions of the oral cavity that have an impact on physical, psychological, and social areas of an individual's life. The abbreviated version of the OHIP questionnaire used in this research consists of 14 questions divided into 7 groups which include the following: functional limitation, physical pain, psychological disability, physical disability, psychological discomfort, social disability, and handicap. These can be further divided into the 3 above-mentioned aspects in which oral health, or the lack thereof, can affect the quality of life, i.e., its physical, psychological, and social factor.

The purpose of this research was the analysis of the OHIP-14 survey which was used to investigate whether there was a difference in the survey results among patients from different departments of the School of Dental Medicine at University of Zagreb. The survey itself was anonymous and voluntary. A total of 120 patients participated in the survey, 20 from each of the following departments: Oral Medicine, Removable Prosthodontics, Fixed Prosthodontics, Endodontics and Restorative Dentistry, Periodontology and Oral Surgery.

The collected data were entered into the Microsoft Excel 2013 programme in a database form. The statistical comparison was performed using the Kruskal-Wallis Test for Independent Samples. The conducted test did not point to a statistically significant difference in the OHIP-14 survey results among patients from different departments.

Keywords: OHIP-14, oral health, quality of life

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Uvod.....	2
1.2 Svrha istraživanja i null hipoteze.....	5
1.2.1 Svrha istraživanja.....	5
1.2.2 Null hipoteze.....	5
2. ISPITANICI I POSTUPCI.....	6
3. REZULTATI.....	9
4. RASPRAVA.....	22
5. ZAKLJUČAK.....	27
6. LITERATURA.....	29
7. ŽIVOTOPIS.....	32
Uvezani privitak – upitnik	

Popis skraćenica

OHIP – Oral Health Impact Profile

OHRQoL – Oral Health Related Quality of Life

FDI – World Dental Federation

SZO – Svjetska zdravstvena organizacija

KEP-indeks – indeks koji označava zube zahvaćene karijesom, ekstrahirane zube i zube sa ispunom

1.1 Uvod

OHIP-14 skraćena je za Oral Health Impact Profile koji u prijevodu označava upitnik koji služi za procjenu utjecaja oralnog zdravlja na kvalitetu života pojedinca. Za lakše razumijevanje samog OHIP-a potrebno se za početak upoznati s definicijom oralnog zdravlja. Osim što očito podrazumijeva odsutnost bolesti u usnoj šupljini, ono je prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji ključni pokazatelj cjelokupnog zdravlja, dobrobiti i kvalitete života. Obuhvaća niz bolesti i stanja u koja spadaju: karijes, parodontne bolesti, gubitak zuba, rak usne šupljine, oro-dentalne traume, noma i urođene mane poput rascjepa usne i nepca. (1)

Za razliku od toga FDI oralno zdravlje definira kao još širi pojam koji uključuje i različite funkcije poput sposobnosti govora, osmijeha, mirisa, okusa, dodira, žvakanja, gutanja i prenošenja niza emocija kroz izraze lica sa samopouzdanjem i bez boli, nelagode i bolesti kraniofacijalnog kompleksa. (2)

OHIP je upitnik koji mjeri utjecaj oralnih stanja na dobrobit čovjeka i na taj način služi za mjerenje kvalitete života. (3)

Četiri su dimenzije OHRQoL-a koje pacijent doživljava: oralna funkcija, orofacijalna bol, orofacijalni izgled i psihosocijalni utjecaj. Navedene dimenzije mogu poslužiti kao smjernice za razumijevanje i mjerenje utjecaja oralnih stanja i učinaka dentalnih tretmana. (4)

Postoji proširena i skraćena verzija samog upitnika, a zajednička im je podjela na 7 skupina pitanja koja se tiču funkcionalnog ograničenja, fizičke boli, psihološke nemogućnosti, fizičke nemogućnosti, psihološke nelagode, društvene nemogućnosti i hendikepa. Uz to valja navesti i užu podjelu na 3 skupine pitanja vezane za utjecaj na fizički, psihički i društveni aspekt života pojedinca. Proširena verzija upitnika sastoji se od 49 pitanja, dok skraćena, koja je korištena u ovom pilot istraživanju, ima svega 14 pitanja te je praktičnija za korištenje. (3)

Utjecaj liječenja koji pacijenti percipiraju danas je vrlo važan alat za procjenu uspjeha liječenja. Kako bi se dosljedno mjerio učinak koji percipiraju pacijenti u različitim stanjima oralnog zdravlja, uveden je koncept kvalitete života povezane s oralnim zdravljem (OHRQoL). Najčešće korišteni upitnik za mjerenje OHRQoL-a je OHIP. Osim što OHIP služi kao pouzdan instrument za detaljno mjerenje društvenog utjecaja oralnih poremećaja, također ima potencijalne koristi za donošenje kliničkih odluka. (5)

Iako je svakom pacijentu potreban individualan pristup, pacijenti koji posjećuju iste zavode često imaju slične probleme te su im potrebni slični zahvati. Gotovo svaka bolest i svako stanje, koje se prema SZO svrstavaju u definiciju oralnog zdravlja, liječe se na jednom od zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tako se na Zavodu za endodonciju i restaurativnu medicinu pacijenti javljaju s različitim vrstama dentalne boli poput pulsirajuće, tupe ili boli koja se javlja kao odgovor na podražaj poput zagriža, promjene temperature i položaja tijela. Takva bol nastaje kao jedna od posljedica karijesa, a na zavodu se liječi uklanjanjem karijesa i izradom ispuna, te ako je potrebno endodontskim liječenjem zuba. Iako je na temelju objavljenih studija tijekom posljednjih pola stoljeća incidencija i ozbiljnost zubnog karijesa kod mliječnih i trajnih zubi smanjena u nizu zemalja, incidencija zubnog karijesa i dalje je previsoka na svjetskoj razini. (6)

Pacijenti se na Zavod za oralnu medicinu često javljaju s velikom zabrinutošću koja je nastala zbog nepoznate promjene koju su uočili inspekcijom svoje usne šupljine. Nadalje, muče ih bolne, pekuće i žareće senzacije kojima ne znaju pravi uzrok što dovodi do dodatne frustracije i straha. Takvim se pacijentima na zavodu pomaže detaljnim kliničkim pregledom i dijagnostičkim postupcima utvrđivanja različitih oralnih stanja, između ostalog i raka usne šupljine. Oralni karcinom predstavlja značajan mortalitet i morbiditet kod pacijenata, osobito zbog kasnog otkrivanja. Budući da rano otkrivanje prekanceroznih lezija povećava šanse za izlječenje pacijenta i uvelike smanjuje mortalitet, kliničari bi kod pregleda usne šupljine trebali obratiti pozornost ne samo na zube već i na oralnu sluznicu, posebno u području visoke prevalencije. (7)

Pacijenti na Zavodu za parodontologiju boluju od parodontnih bolesti te se liječe struganjem i poliranjem korijenova te resektivnim i regenerativnim zahvatima. Pacijenti sami ne primjete halitozu, lepezasto širenje i pomičnost zubi ili krvarenje pri četkanju koje im je postalo dio svakodnevice pa bolesti parodonta često prolaze subklinički. Takvo stanje može negativno utjecati na prehranu, estetiku i govor i u krajnjoj liniji dovesti do gubitka zuba ili implantata. Učinak na prehranu ima najštetnije posljedice kod starijih osoba gdje su istraživanja pokazala da nefunkcionalna denticija može ozbiljno ugroziti preživljavanje i korelira s posjetima bolnici i morbiditetom. (8, 9, 10)

Pacijenti se na Zavod za oralnu kirurgiju često javljaju s bolovima u usnoj šupljini, a uz to mogu biti otečeni u predjelu lica i otežano otvarati usta, te samim time ne mogu normalno pričati i jesti. Njihovo liječenje na zavodu usmjereno je na ekstrakcije karijesom zahvaćenih, impaktiranih i retiniranih zuba, liječenje upalnih procesa i tumora i na ostale zahvate u usnoj šupljini. U suradnji s ostalim specijalistima liječe se i oro-dentalne traume te urođene mane poput rascjepa. Prema provedenim istraživanjima koronektomija impaktiranih trećih molara utječe na OHRQoL pacijenata i to osobito u prva tri postoperativna dana. Uz pomoć ovakvih informacija možemo pomoći pacijentima s planiranjem njihovog rasporeda i psihološkom pripremom. Isto tako čini se da koronektomija ima veći utjecaj na OHRQoL od potpunog kirurškog uklanjanja trećih molara u donjoj čeljusti. (11)

Na Zavodu za fiksnu protetiku i Zavodu za mobilnu protetiku pacijente se zbrinjava različitim fiksnim i mobilnim protetskim napravama kako bi se nadoknadio gubitak zuba. Najčešći razlozi gubitka zuba mogu se kontrolirati dobrom oralnom higijenom i redovitim odlaskom doktoru dentalne medicine, no usprkos tome starije osobe često gube zube zbog karijesa i bolesti parodonta. Iako su gotovo svi imali karijes do dobi od 65 godina, gotovo polovica odraslih u ovoj dobnoj skupini ima neliječeni karijes ili bolest parodonta dovoljno ozbiljne da uzrokuju gubitak zuba. (12, 13, 14)

Gubitak zuba osim funkcionalnih i očitih estetskih posljedica, na pacijenta ostavlja i psihološke posljedice. Često su to stariji pacijenti koji osjećaju sram zbog gubitka zubi te pri govoru svoja usta pokrivaju rukom. Kao motivaciju za izradu mobilnih proteza ili fiksno protetskih radova spominju svoju unučad s kojima će nakon po izradi rada moći normalno komunicirati i smijati se.

Osobe s raznim temporomandibularnim poremećajima također čine dio pacijenata koji posjećuju Zavod za mobilnu protetiku. Utvrđeno je da postoji izravna veza između niže kvalitete života i temporomandibularnih poremećaja, koji imaju velik utjecaj na psihički i fizički aspekt života. (15)

1.2 Svrha istraživanja i null hipoteza

1.2.1 Svrha istraživanja

Svrha provedenog istraživanja bila je analiza OHIP-14 ankete. Istraživalo se postoji li razlika u rezultatima OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zavodi uključeni u istraživanje bili su: Zavod za oralnu medicinu, Zavod za mobilnu protetiku, Zavod za fiksnu protetiku, Zavod za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavod za parodontologiju i Zavod za oralnu kirurgiju. Istraživanje je provedeno na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu.

1.2.2 Null hipoteza

1. Ne postoji statistički značajna razlika u rezultatima OHIP-14 ankete među pacijentima s različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

2. ISPITANICI I POSTUPCI

Istraživanje je provedeno na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te je njegovo provođenje odobreno od Etičkog odbora Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (broj 05-PA-30-V-2/2022).

Svi ispitanici su u ljetnom semestru akademske godine 2021./2022. dobrovoljno ispunili anonimni upitnik u pisanom obliku.

U svrhu ovog istraživanja korištena je OHIP-14 anketa koju su popunjavali ispitanici odnosno pacijenti u čekaonicama na zavodima Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Sudjelovalo je ukupno 120 pacijenata Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu podijeljenih u 6 skupina po 20 pacijenata prema zavodu čiji su pacijenti bili. Zavodi uključeni u istraživanje bili su: Zavod za oralnu medicinu, Zavod za mobilnu protetiku, Zavod za fiksnu protetiku, Zavod za endodonciju i restaurativnu medicinu, Zavod za parodontologiju i Zavod za oralnu kirurgiju. U istraživanju nisu sudjelovali pacijenti sa Zavoda za ortodonciju i Zavoda za dječju dentalnu medicinu iz razloga što su pacijenti na tim zavodima većinom djeca.

OHIP-14 upitnik sastoji se od 14 pitanja koja se prema Lockerovom teorijskom modelu oralnog zdravlja mogu dodatno podijeliti u sedam dimenzija, koje su: funkcionalno ograničenje, fizička bol, psihološka nemogućnost, fizička nemogućnost, psihološka nelagoda, društvena nemogućnost i hendikep. Navedenih se 7 dimenzija dodatno može podijeliti u 3 kategorije od kojih funkcionalno ograničenje, fizička bol i fizička nemogućnost spadaju u fizički faktor, psihološka nelagoda i psihološka nemogućnost u psihološki, a društvena nemogućnost i hendikep u društveni faktor. Ispitanicima se postavlja pitanje koliko su često imali određeni problem u posljednjih 12 mjeseci. Odgovori na upitnik rangirani su prema skali Likertovog tipa gdje 0 označava nikad, 1 označava rijetko, 2 označava povremeno, 3 označava razmjerno često i 4 označava vrlo često. (3)

U našem smo pilot istraživanju, radi jednostavnosti, raspon skale smanjili od 0 do 1, odnosno na odgovor "ne" ili 0 koji označava odsutnost problema ili odgovor "da" ili 1 koji označava prisutnost određenog problema.

Pitanja koja spadaju pod funkcionalno ograničenje su: "1. Jeste li imali ili imate poteškoća pri izgovaranju riječi zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?" i "2. Jeste li osjetili ili osjećate da Vam se promijenilo osjetilo okusa zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?".

Pitanja koja spadaju pod fizičku bol su: “3. Jeste li imali ili imate jake bolove u ustima?” i “4. Je li Vam bilo ili Vam je nelagodno jesti pojedinu vrstu hrane zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?”.

Pitanja koja spadaju pod psihološku nelagodu su: “5. Jeste li se ikada osjećali nesigurno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radovima?” i “6. Osjećate li tjeskobu zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”.

Pitanja koja spadaju pod fizičku nemogućnost su: “7. Smatrate li da Vam je prehrana nezadovoljavajuća zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i “8. Jeste li morali prekidati obrok zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”.

Pitanja koja spadaju pod psihološku nemogućnost su: “9. Je li Vam se teže opustiti zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i “10. Jeste li se osjetili imalo neugodno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”.

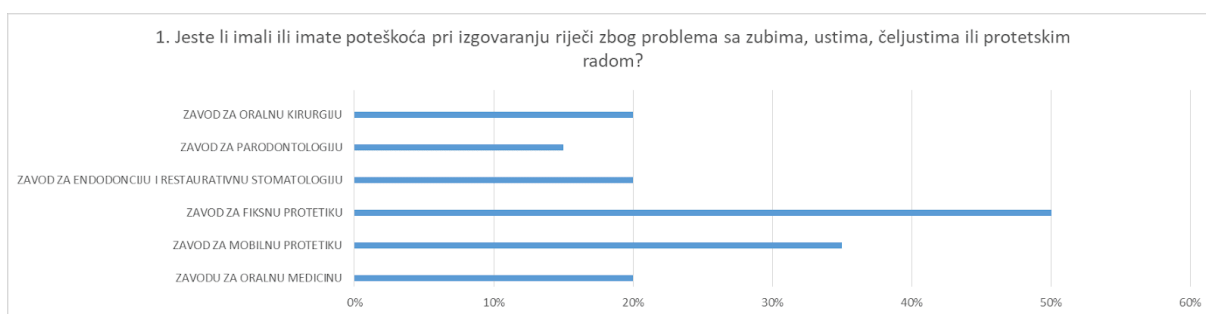
Pitanja koja spadaju pod društvenu nemogućnost su: “11. Jeste li bili razdražljivi prema drugima zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i “12. Jeste li imali problema u obavljanju svakodnevnih poslova zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”.

Pitanja koja spadaju pod hendikep su: “13. Smatrate li da Vam život pruža manje zadovoljstva zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i “14. Je li Vam se dogodilo da uopće ne funkcionirate zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”.

Nakon ispunjavanja upitnika podatci su uneseni u program Microsoft Excel 2013. u obliku baze podataka. Statistička usporedba provedena je Kruskal-Wallis testom za neovisne uzorke.

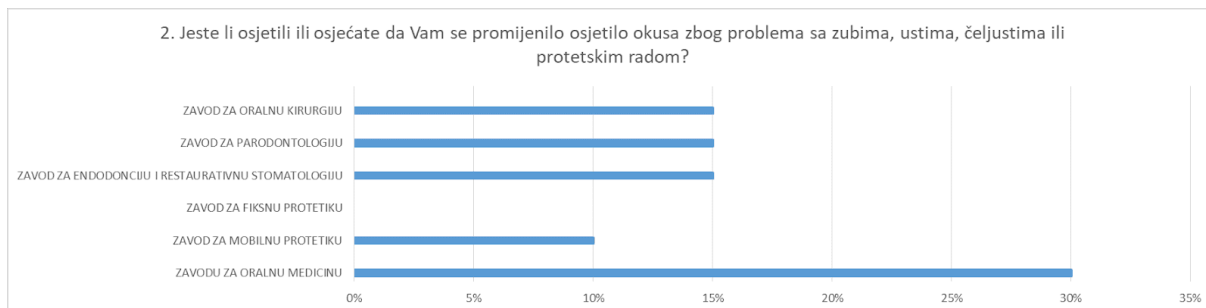
U ispitivanju je sudjelovalo 120 ispitanika podijeljenih u 6 skupina odnosno prema zavodima na kojima su ispitanici bili pacijenti.

Na prvo pitanje “Jeste li imali ili imate poteškoća pri izgovaranju riječi zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je ispitanika odgovorilo potvrdno na Zavodu za fiksnu protetiku, i to čak njih 50%, zatim 35% pacijenata na Zavodu za mobilnu protetiku, 20% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavodu za oralnu medicinu i Zavodu za oralnu kirurgiju. Najmanje ih je pozitivno odgovorilo na Zavodu za parodontologiju, i to 15%.

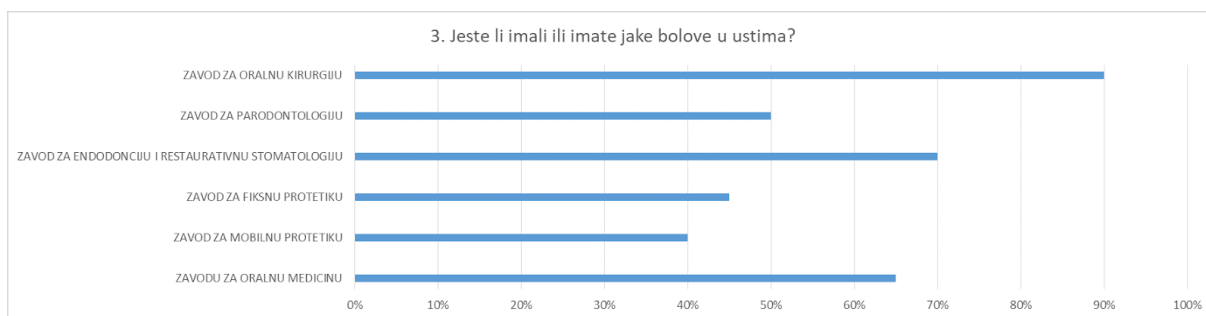
Slika 1. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 1. pitanje

Na drugo pitanje “Jeste li osjetili ili osjećate da Vam se promijenilo osjetilo okusa zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je potvrdnih odgovora bilo na Zavodu za oralnu medicinu, i to 30%, a zatim 15% na Zavodu za mobilnu protetiku, Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavodu za parodontologiju i Zavodu za oralnu kirurgiju. Nijedan pozitivan odgovor nije zabilježen na Zavodu za fiksnu protetiku.

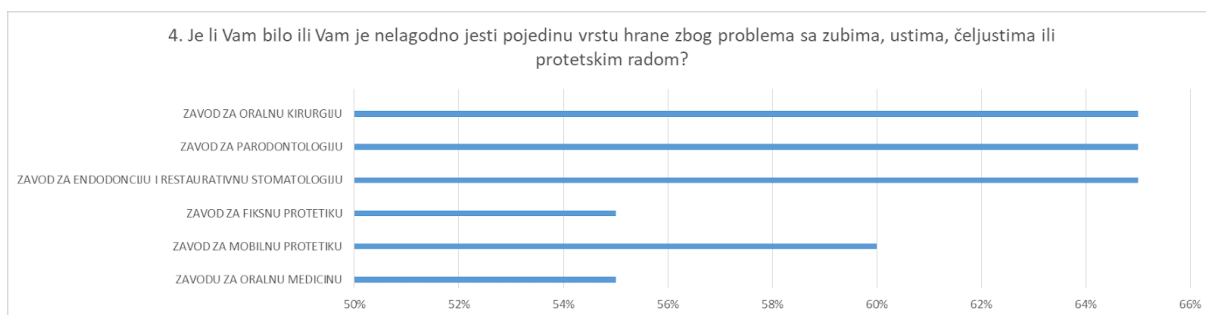
Slika 2. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 2. pitanje

Na treće pitanje “Jeste li imali ili imate jake bolove u ustima?” najviše je ispitanika odgovorilo pozitivno na Zavodu za oralnu kirurgiju, i to 90%, zatim 70% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 65% na Zavodu za oralnu medicinu, 50% na Zavodu za parodontologiju, 45% na Zavodu za fiksnu protetiku i najmanje na Zavodu za mobilnu protetiku odnosno 40%.

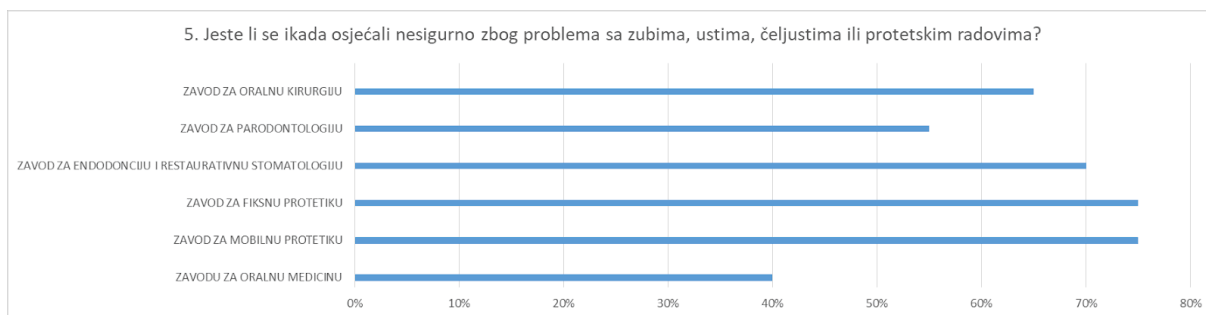
Slika 3. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 3. pitanje

Na četvrto pitanje “Je li Vam bilo ili Vam je nelagodno jesti pojedinu vrstu hrane zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na tri zavoda, i to 65% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavodu za parodontologiju i Zavodu za oralnu kirurgiju, 60% na Zavodu za mobilnu protetiku i najmanje odnosno 55% na Zavodu za oralnu medicinu i Zavodu za fiksnu protetiku.

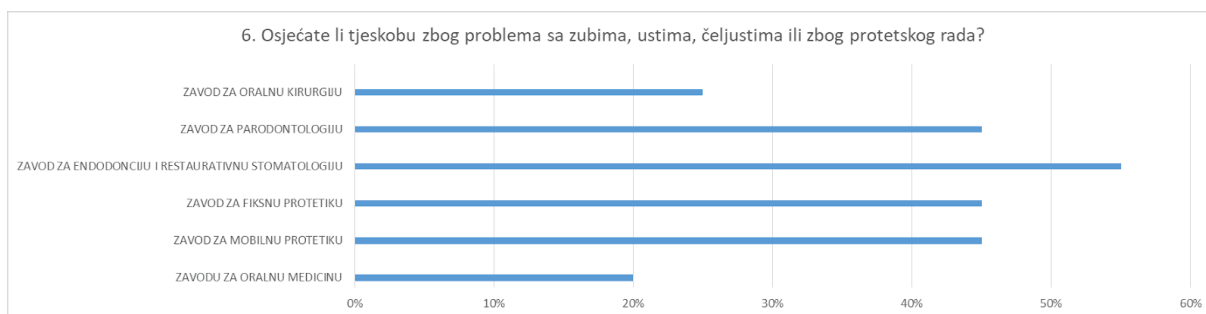
Slika 4. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 4. Pitanje

Na peto pitanje “Jeste li se ikada osjećali nesigurno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radovima?” 75% pozitivnih odgovora bilo je na Zavodu za mobilnu protetiku i Zavodu za fiksnu protetiku, zatim 70% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 65% na Zavodu za oralnu kirurgiju, 55% na Zavodu za parodontologiju i najmanji broj pozitivnih odgovora odnosno 40% bio je na Zavodu za oralnu medicinu.

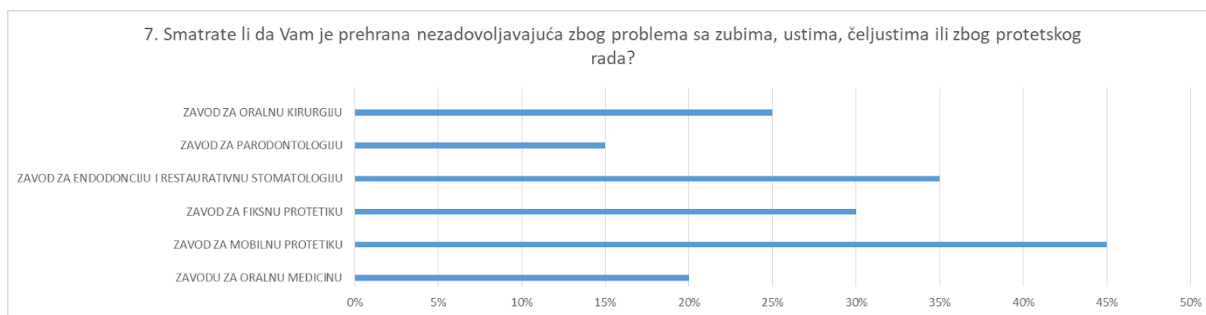
Slika 5. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 5. pitanje

Na šesto pitanje “Osjećate li tjeskobu zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, zatim 45% pozitivnih odgovora na Zavodu za mobilnu protetiku, Zavodu za fiksnu protetiku i Zavodu za parodontologiju i 25% pozitivnih odgovora na Zavodu za oralnu kirurgiju. Najmanje odnosno 20% pozitivnih odgovora bilo je na Zavodu za oralnu medicinu.

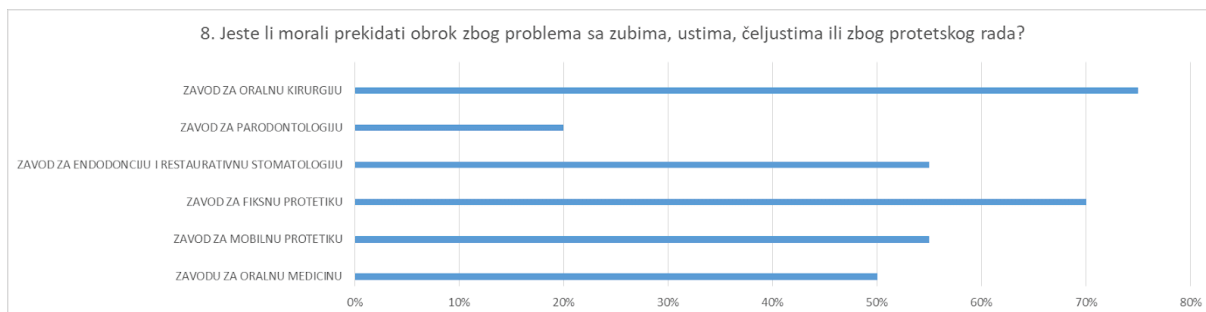
Slika 6. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 6. pitanje

Na sedmo pitanje “Smatrate li da Vam je prehrana nezadovoljavajuća zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za mobilnu protetiku, i to 45%, zatim 35% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 30% na Zavodu za fiksnu protetiku, 25% na Zavodu za Oralnu kirurgiju, 20% na Zavodu za oralnu medicinu i najmanji broj pozitivnih odgovora odnosno 15% na Zavodu za parodontologiju.

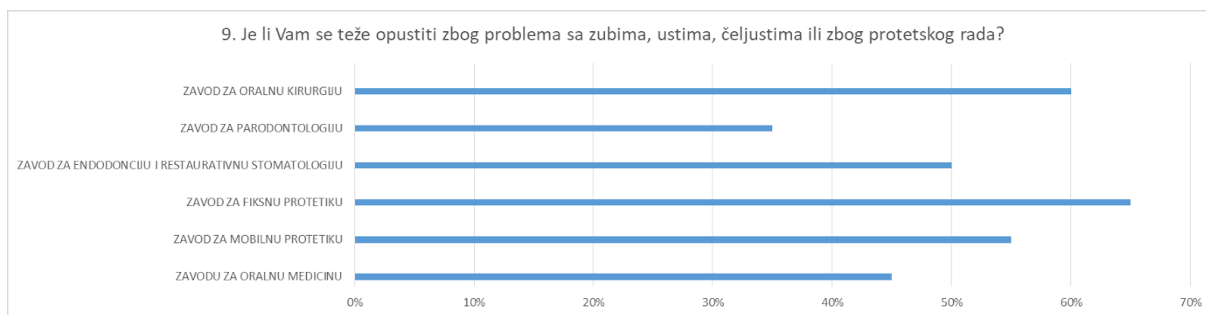
Slika 7. Postotki pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 7. pitanje

Na osmo pitanje “Jeste li morali prekidati obrok zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za oralnu kirurgiju, i to 75%, zatim 70% na Zavodu za fiksnu protetiku, 55% na Zavodu za mobilnu protetiku i Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 50% na Zavodu za oralnu medicinu i najmanje odnosno 20% na Zavodu za parodontologiju.

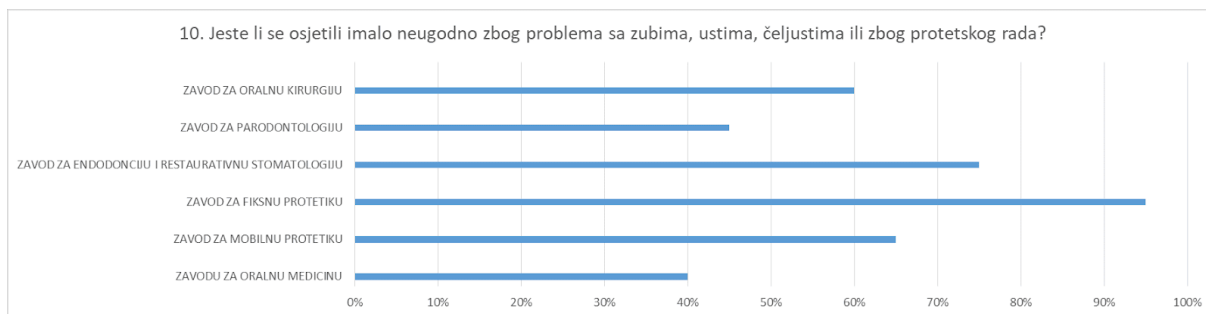
Slika 8. Postotki pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 8. pitanje

Na deveto pitanje “Je li Vam se teže opustiti zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za fiksnu protetiku i to 65%, zatim 60% na Zavodu za oralnu kirurgiju, 55% na Zavodu za mobilnu protetiku, 50% na zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 45% na Zavodu za oralnu medicinu i 35% odnosno najmanje pozitivnih odgovora bilo je na Zavodu za parodontologiju.

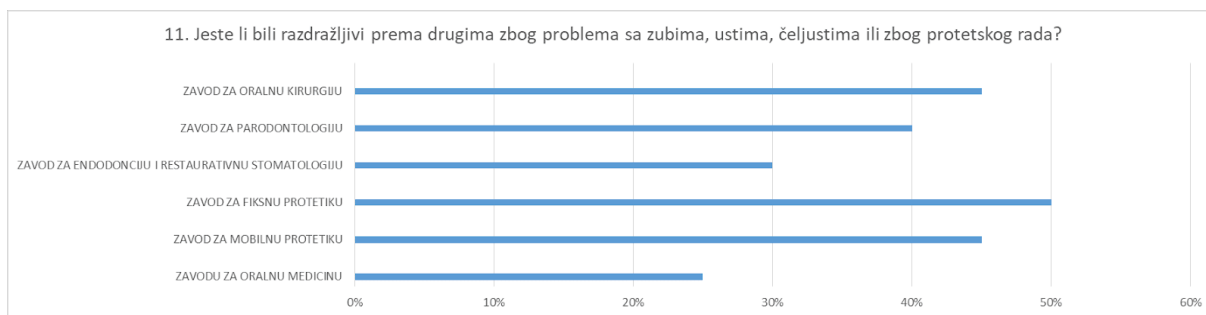
Slika 9. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 9. pitanje

Na deseto pitanje “Jeste li se osjetili imalo neugodno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za fiksnu protetiku, i to 95%, zatim 75% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 65% na Zavodu za mobilnu protetiku, 60% na Zavodu za oralnu kirurgiju, 45% na Zavodu za parodontologiju i namanje odnosno 40% na Zavodu za oralnu medicinu.

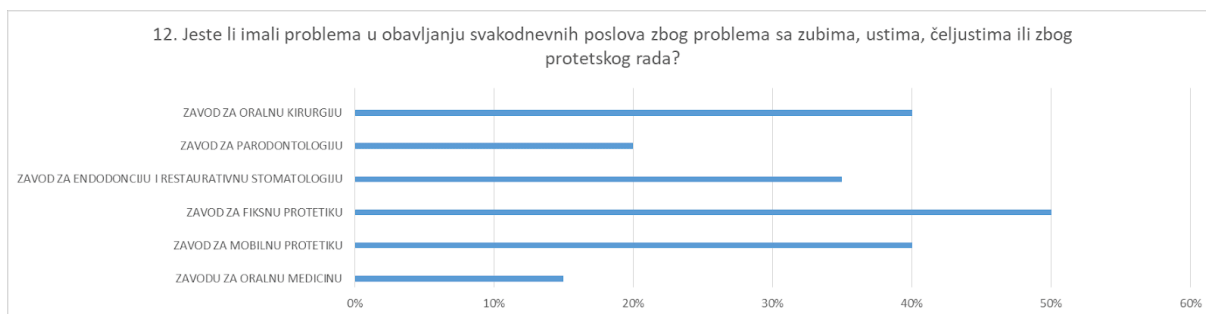
Slika 10. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 10. pitanje

Na jedanaesto pitanje “Jeste li bili razdražljivi prema drugima zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za fiksnu protetiku i to 50%, zatim 45% na Zavodu za mobilnu protetiku i Zavodu za oralnu kirurgiju, 40% na Zavodu za parodontologiju, 30% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju i 20% na Zavodu za oralnu medicinu.

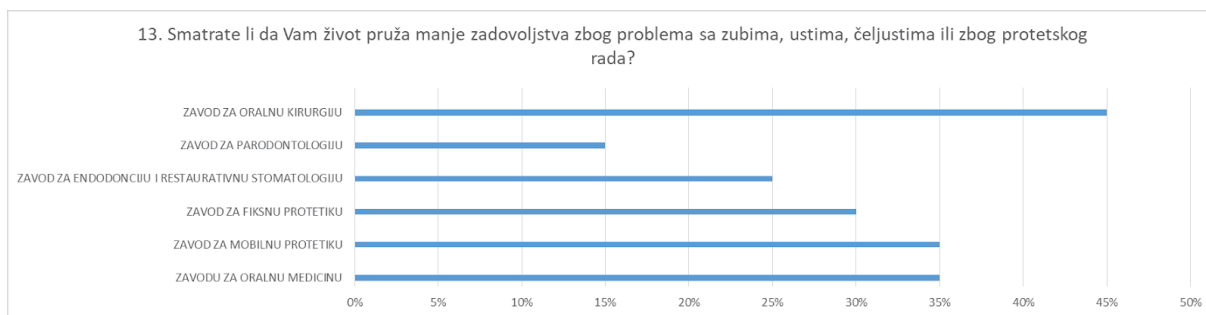
Slika 11. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 11. pitanje

Na dvanaesto pitanje “Jeste li imali problema u obavljanju svakodnevnih poslova zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je ispitanika odgovorilo pozitivno na Zavodu za fiksnu protetiku, i to 50%, zatim 40% na Zavodu za oralnu kirurgiju i Zavodu za mobilnu protetiku, 35% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 20% na Zavodu za parodontologiju i 15% na Zavodu za oralnu medicinu.

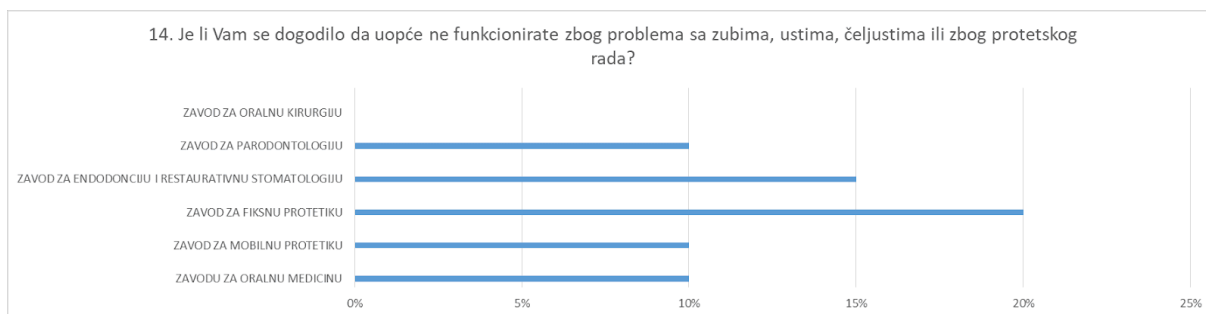
Slika 12. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 12. pitanje

Na trinaesto pitanje “Smatrate li da Vam život pruža manje zadovoljstva zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za oralnu kirurgiju, i to 45%, zatim 35% na Zavodu za mobilnu protetiku i Zavodu za oralnu medicinu, 30% na Zavodu za fiksnu protetiku, 25% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju i najmanje odnosno 15% na Zavodu za parodontologiju.

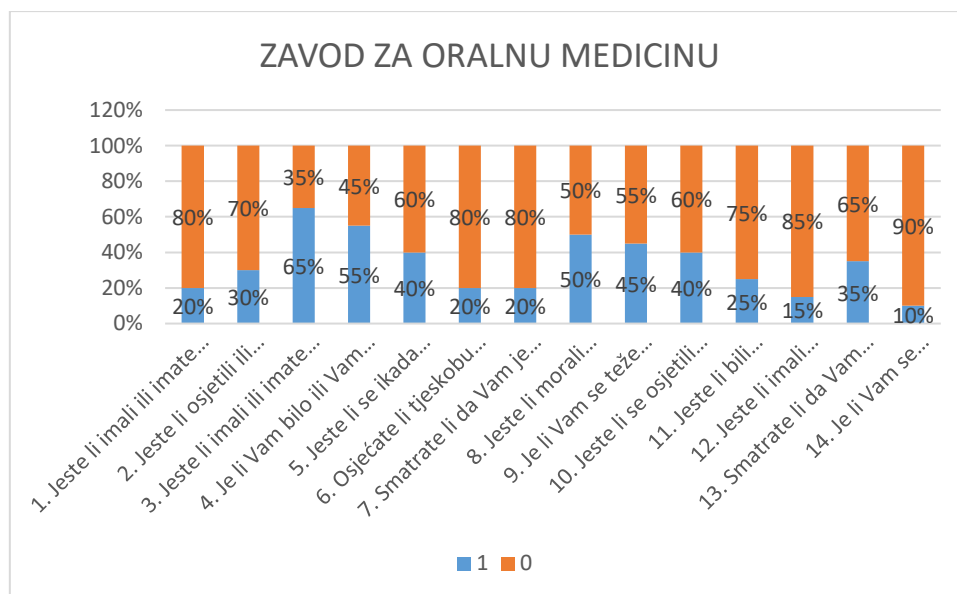
Slika 13. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 13. pitanje

Na četrnaesto pitanje “Je li Vam se dogodilo da uopće ne funkcionirate zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je ispitanika odgovorilo pozitivno na Zavodu za fiksnu protetiku, i to 20%, zatim 15% na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, 10% na Zavodu za mobilnu protetiku, Zavodu za oralnu medicinu i Zavodu za parodontologiju te nijedan pozitivan odgovor na Zavodu za oralnu kirurgiju.

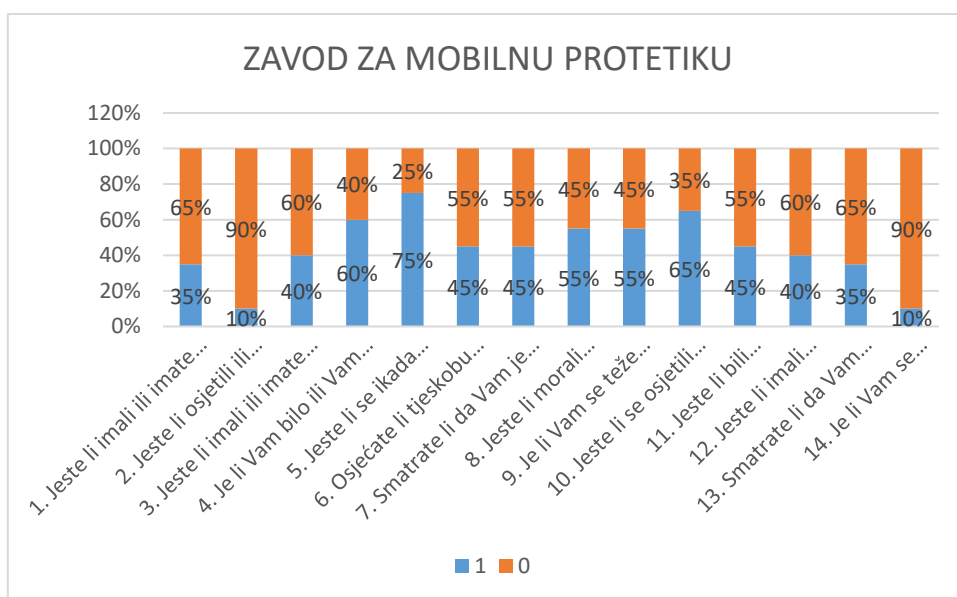
Slika 14. Postotci pacijenata koji su odgovorili pozitivno na 14. pitanje

Na Zavodu za oralnu medicinu najviše je odgovora da ili u našem istraživanju odgovora označeno s 1, bilo na 3. i 4. pitanje, a najviše odgovora ne ili u našem istraživanju odgovora označeno s 0, na 12. i 14. pitanje.

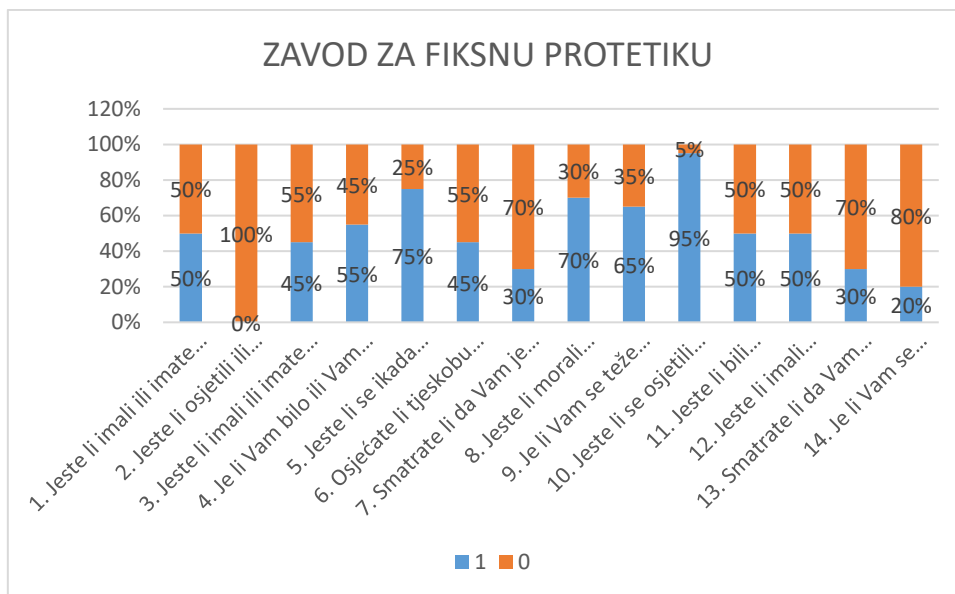
Slika 15. Rezultati sa Zavoda za oralnu medicinu

Na Zavodu za mobilnu protetiku najviše je odgovora da odnosno 1, bilo na 5. i 10. pitanje, a najviše odgovora ne odnosno 0, na 2. i 14. pitanje.

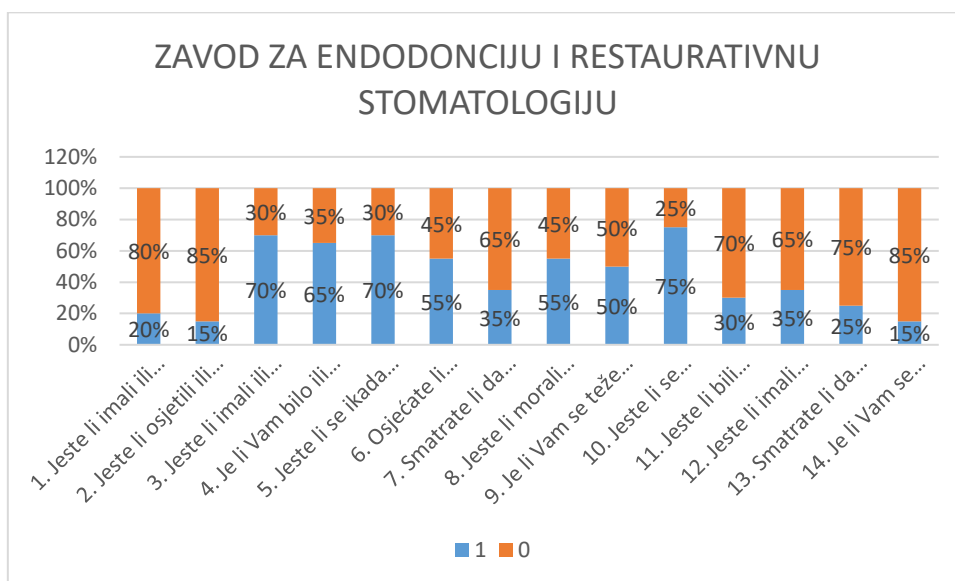
Slika 16. Rezultati sa Zavoda za mobilnu protetiku

Na Zavodu za fiksnu protetiku, baš kao i na Zavodu za mobilnu protetiku, najviše je odgovora da odnosno 1, bilo na 10. i 5. pitanje, a najviše odgovora ne odnosno 0, na 2. i 14. pitanje.

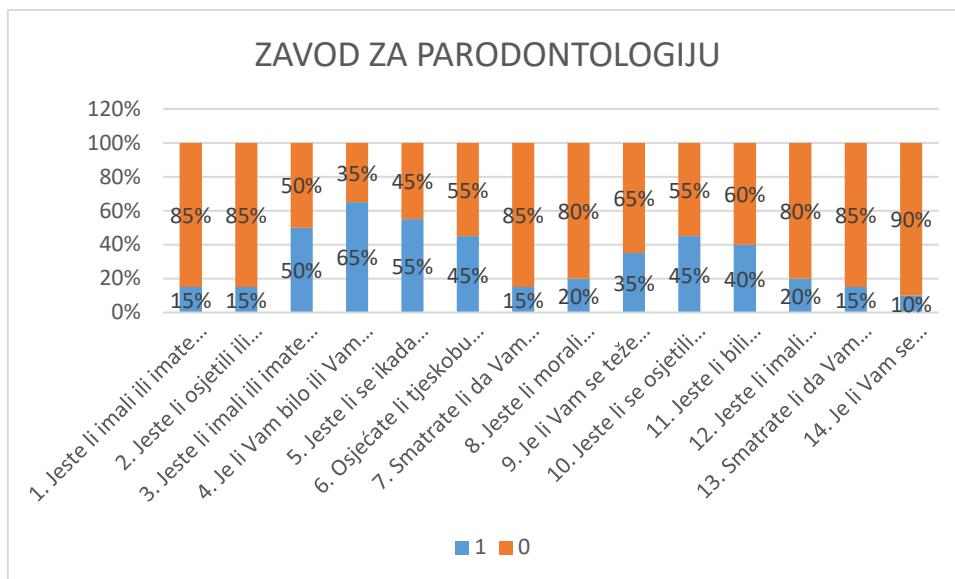
Slika 17. Rezultati sa Zavoda za fiksnu protetiku

Na Zavodu za endodonciju i restaurativnu medicinu najviše je odgovora da odnosno 1, bilo na 10., 3. i 5. pitanje, a najviše odgovora ne odnosno 0, na 14. i 2. pitanje.

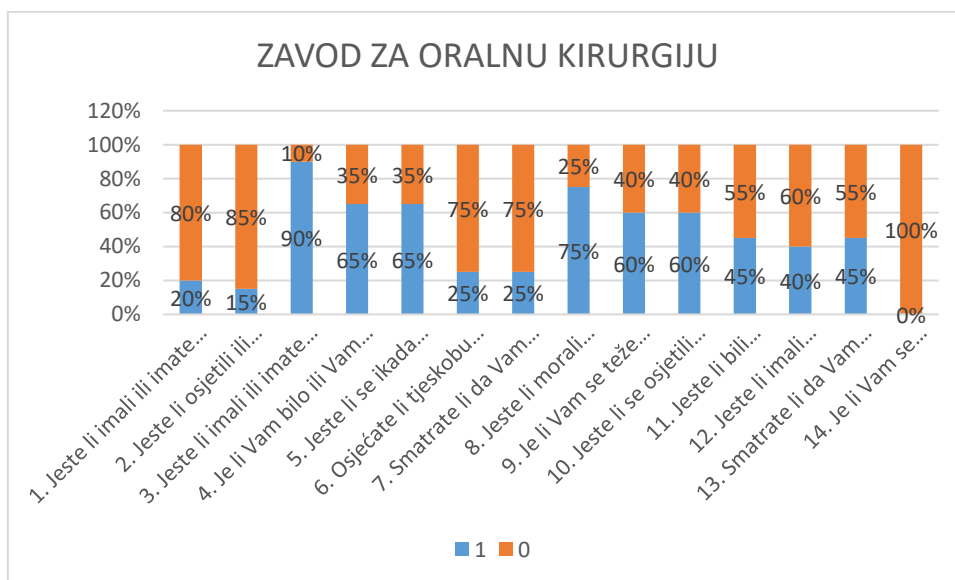
Slika 18. Rezultati sa Zavoda za endodonciju i restaurativnu medicinu

Na Zavodu za parodontologiju najviše je odgovora da odnosno 1, bilo na 4. i 5., a najviše odgovora ne odnosno 0, na 14., 13., 1., 2. i 7. pitanje.

Slika 19. Rezultati sa Zavoda za parodontologiju

Na Zavodu za oralnu kirurgiju najviše je odgovora da odnosno 1, bilo na 3. i 8. pitanje, a najviše odgovora ne odnosno 0, na 14. i 2. pitanje.

Slika 20. Rezultati sa Zavoda za oralnu kirurgiju

Statistička usporedba provedena je Kruskal-Wallis testom za neovisne uzorke. Provedenim testom nije potvrđena statistička značajnost ($p=0.194$), čime je potvrđena nulta hipoteza da ne postoji statistički značajna razlika u rezultatima OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Hypothesis Test Summary				
	Null Hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
1	The distribution of OHIP-14 is the same across categories of Zavod.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.194	Retain the null hypothesis.

a. The significance level is .050.

b. Asymptotic significance is displayed.

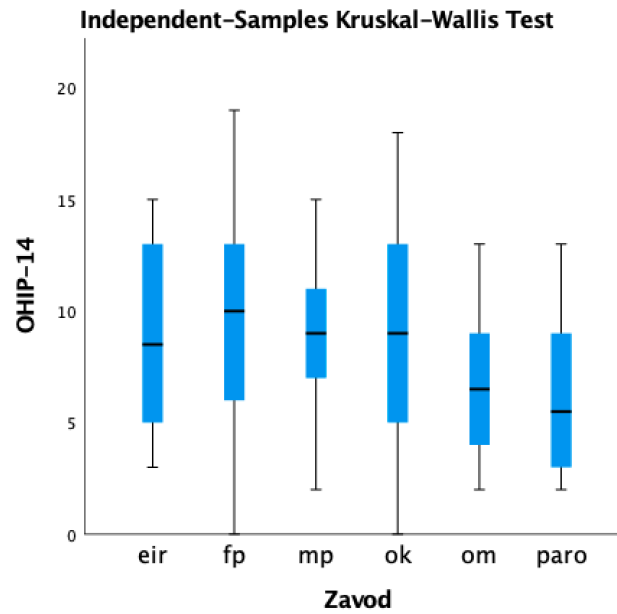
Slika 21. Sažetak testa hipoteze

Independent-Samples Kruskal-Wallis Test Summary

Total N	84
Test Statistic	7.378 ^a
Degree Of Freedom	5
Asymptotic Sig.(2-sided test)	.194

a. The test statistic is adjusted for ties.

Slika 22. Sažetak neovisnih uzoraka Kruskal-Wallis testa

Slika 23. Neovisni uzorci Kruskal-Wallis testa

Pairwise Comparisons of Zavod

Sample 1-Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig. ^a
paro-om	2.286	9.192	.249	.804	1.000
paro-mp	14.286	9.192	1.554	.120	1.000
paro-eir	14.607	9.192	1.589	.112	1.000
paro-ok	15.321	9.192	1.667	.096	1.000
paro-fp	19.500	9.192	2.122	.034	.508
om-mp	12.000	9.192	1.306	.192	1.000
om-eir	12.321	9.192	1.341	.180	1.000
om-ok	13.036	9.192	1.418	.156	1.000
om-fp	17.214	9.192	1.873	.061	.916
mp-eir	.321	9.192	.035	.972	1.000
mp-ok	-1.036	9.192	-.113	.910	1.000
mp-fp	5.214	9.192	.567	.571	1.000
eir-ok	-.714	9.192	-.078	.938	1.000
eir-fp	-4.893	9.192	-.532	.595	1.000
ok-fp	4.179	9.192	.455	.649	1.000

Each row tests the null hypothesis that the Sample 1 and Sample 2 distributions are the same.
Asymptotic significances (2-sided tests) are displayed. The significance level is .050.
a. Significance values have been adjusted by the Bonferroni correction for multiple tests.

Slika 24. Usporedba zavoda u paru

Na prvo pitanje pitanje “Jeste li imali ili imate poteškoća pri izgovaranju riječi zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je ispitanika odgovorilo potvrdno na Zavodu za fiksnu protetiku i na Zavodu za mobilnu protetiku. Takav se rezultat može objasniti prisustvom fiksnih i mobilnih protetskih naprava u ustima pacijenta koje ponekad otežavaju pacijentov govor. Međutim povećana razumljivost govora postignuta izradom nove potpune gornje proteze možda nije najbitnija kod pacijentove percepcije kvalitete života jer u poboljšanju OHRQoL-a kod pacijenata koji nose gornju potpunu protezu značajniju ulogu imaju unos hrane i žvakanje te izostanak boli. (16)

Na drugo pitanje “Jeste li osjetili ili osjećate da Vam se promijenilo osjetilo okusa zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je potvrdnih odgovora bilo na Zavodu za oralnu medicinu gdje zbog različitih oralnih stanja pacijenti ponekad osjećaju žarenje, pečenje i promjenu okusa. Dokazano je da je ozbiljnost poremećaja okusa ili kserostomije važan čimbenik koji utječe na OHRQoL kod pacijenata sa sindromom pekućih usta, inače čestih pacijenata Zavoda za oralnu medicinu. (17)

Treće i četvrto pitanje imalo je skoro najveći broj pozitivnih odgovora i ukazuje na značajan utjecaj oralnog zdravlja na fizički aspekt pacijentovog života. Na treće pitanje “Jeste li imali ili imate jake bolove u ustima?” najviše je ispitanika odgovorilo pozitivno na Zavodu za oralnu kirurgiju i na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, što je u skladu s pretpostavkom da razvojem zubnog karijesa i njegovim napredovanjem do pulpe dolazi do boli, a baš takvi pacijenti često se javljaju na oba zavoda. Između ostalog pacijenti se često žale na bol tijekom endodontskog tretmana, ali je ona najčešće niskog stupnja. (18)

Na četvrto pitanje “Je li Vam bilo ili Vam je nelagodno jesti pojedinu vrstu hrane zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavodu za parodontologiju i Zavodu za oralnu kirurgiju. Taj se rezultat može objasniti slično kao i rezultat dobiven na trećem pitanju uz dodatno objašnjenje da na Zavodu za parodontologiju pacijenti imaju problema s hranjenjem zbog različitih stanja koja zahvaćaju njihov parodont. Istraživanja pokazuju da različiti oblici parodontne bolesti imaju različite učinke na kvalitetu života,

odnosno pacijenti s generaliziranim kroničnim parodontitisom i generaliziranim agresivnim parodontitisom imaju lošiji OHRQoL od pacijenata s gingivitisom. (19)

Na peto pitanje “Jeste li se ikada osjećali nesigurno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radovima?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za mobilnu protetiku i Zavodu za fiksnu protetiku. Može se pretpostaviti da do takvog rezultata, slično kao i kod odgovora na prvo pitanje, dolazi zbog različitih protetskih naprava u ustima pacijenta s kojima oni često nisu zadovoljni ili imaju problema kod funkcijskih radnji kao što su govor, hranjenje i smijanje, a što posljedično dovodi do nesigurnosti.

Na šesto pitanje “Osjećate li tjeskobu zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju kamo ljudi često odlaze zbog estetskih i funkcijskih smetnji koje ih mogu učiniti tjeskobnima ako se radi o nesaniranoj usnoj šupljini. Pacijenti zbog zanemarivanja oralne higijene lako uđu u začarani krug pri čemu zbog srama ne žele posjetiti doktora dentalne medicine, a samim se time njihova situacija pogoršava i dolazi do još većeg zanemarivanja oralne higijene i veće tjeskobe.

Na sedmo pitanje “Smatrate li da Vam je prehrana nezadovoljavajuća zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za mobilnu protetiku, , a to se može povezati s prvim i petim pitanjem odnosno problemom koji se javlja kod prisutnosti protetskih naprava u ustima pacijenta. Psihološka nelagoda i fizička nemogućnost su komponente OHRQoL-a koje su najjače povezane sa zadovoljstvom kod hranjenja i mastikacije, što sugerira da je mogućnost ugodnog jedenja obroka s mobilnom protezom najvažnija odrednica zadovoljstva prehranom i mastikacijom. (20)

Na osmo pitanje “Jeste li morali prekidati obrok zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za oralnu kirurgiju. Ovisno o tome radi li se o stanju u usnoj šupljini prije ili nakon obavljanja kirurškog zahvata, razlog prekidanja obroka može biti bol prije ili nakon zahvata te strah od nepoznate tvorbe u

usnoj šupljini i strah da bi hranjenje moglo pogoršati stanje u usnoj šupljini. Najviše pogođeni aspekti pacijentovog života nakon vađenja zuba jesu prehrana i govor, stoga pacijente treba obavijestiti o mogućem pogoršanju kvalitete života nakon nekirurškog vađenja zuba. (21)

Zbog čestih problema s hranjenjem i govorom kao posljedicom oralnog kirurškog zahvata lako je razumjeti kako pacijenti smatraju da im život pruža manje zadovoljstva. Stoga su i na trinaesto pitanje “Smatrate li da Vam život pruža manje zadovoljstva zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” pacijenti sa Zavoda za oralnu kirurgiju dali najviše pozitivnih odgovora.

Na pitanja koja spadaju u skupinu psihološke nemogućnosti, odnosno na deveto pitanje “Je li Vam se teže opustiti zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i na deseto pitanje “Jeste li se osjetili imalo neugodno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?”, najviše je pozitivnih odgovora bilo na Zavodu za fiksnu protetiku. Deseto pitanje ujedno je jedno od pitanja s najvećim brojem pozitivnih odgovora i ono ukazuje na velik utjecaj oralnog zdravlja na psihički aspekt života pojedinca.

Isti je rezultat bio i kod pitanja koja spadaju u skupinu društvene nemogućnosti odnosno na jedanaesto pitanje “Jeste li bili razdražljivi prema drugima zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” i na dvanaesto pitanje “Jeste li imali problema u obavljanju svakodnevnih poslova zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada? Na ta je pitanja također najviše pozitivnih odgovora dano na Zavodu za fiksnu protetiku.

Visok broj pozitivnih odgovora na sva četiri pitanja potječe najčešće od istih problema. Ponekad se radi o pacijentima koji tek čekaju izradu svojih nadomjestaka pa su nezadovoljni čekanjem i fazama izrade rada. U sljedećoj fazi njihovi problemi proizlaze iz činjenice da je fiksni protetski nadomjestak ipak strano tijelo u ustima te je za prilagodbu na njega potrebno malo dodatnog vremena, dok su oni već ljuti zbog gubljenja vremena tijekom same izrade rada. Osim toga dio pacijenata vjerojatno dolazi na zavod već nezadovoljan starim protetskim radovima koji su dotrajali, a upitno je hoće li se moći spasiti ili će ponovo prolaziti navedene

faze. Iz svega navedenog nameću se problemi psihološkog karaktera, pacijentova neugoda i problemi s opuštanjem. Zatim se pacijent počinje drugačije ponašati i prema svojoj okolini te dolazi do razdražljivosti i poteškoća u svakodnevnim obavezama.

Općenito, protetska rehabilitacija korištenjem fiksnih ili mobilnih proteza rezultira poboljšanjem OHRQoL-a, a prednost treba dati fiksnim restauracijama kako bi se postiglo najbolje moguće poboljšanje OHIP rezultata. (22)

Na četrnaesto pitanje “Je li Vam se dogodilo da uopće ne funkcionirate zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?” najviše je ispitanika odgovorilo pozitivno na Zavodu za fiksnu protetiku vjerojatno iz sličnih razloga koji su navedeni u gornjem odlomku vezano za utjecaj na psihički i društveni aspekt života. Ovo pitanje spada u hendikep dimenziju OHIP-a i označava veoma značajan utjecaj na društveni aspekt života pojedinca koji je onesposobljen do te mjere da više ne funkcionira. Osim toga na ovo je pitanje bilo najmanje pozitivnih odgovora na zavodima.

Zavodi s najviše pozitivnih odgovora na pitanja bili su Zavod za fiksnu protetiku i Zavod za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, dok su, za razliku od toga, zavodi s najmanje pozitivnih odgovora na pitanja bili Zavod za parodontologiju i Zavod za oralnu medicinu.

Nakon provedenog pilot istraživanja potrebno je napraviti istraživanje na većem broju ispitanika u kojem bi se iskoristio cijeli potencijal OHIP-14 upitnika. Takvo bi istraživanje uključivalo odgovore na upitnik rangirane od 0 do 4 odnosno prema skali Likertovog tipa. Između ostalog u istraživanju bi se pratila dob, spol te KEP-indeks pacijenata.

U istraživanju je sudjelovalo 120 pacijenata sa šest različitih zavoda na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu koji su dobrovoljno ispunili anonimni upitnik koji se sastojao od 14 pitanja.

Svrha istraživanja bila je analiza OHIP-14 ankete pomoću koje je istraženo postoji li razlika u rezultatima ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zavodi uključeni u istraživanje bili su: Zavod za oralnu medicinu, Zavod za mobilnu protetiku, Zavod za fiksnu protetiku, Zavod za endodonciju i restaurativnu stomatologiju, Zavod za parodontologiju i Zavod za oralnu kirurgiju.

Prema odgovorima na pitanja u provedenom istraživanju primjećuje se da su pacijenti na Zavodu za fiksnu protetiku i Zavodu za endodonciju i restaurativnu dentalnu medicinu nezadovoljniji, dok su na Zavodu za parodontologiju i Zavodu za oralnu medicinu nešto zadovoljniji. Uočena razlika nije statistički značajna jer Kruskal-Wallis testom za neovisne uzorke nije potvrđena statistička značajna razlika ($p=0.194$) među pacijentima s različitih zavoda. Time je potvrđena nulta hipoteza da ne postoji statistički značajna razlika u rezultatima OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Osim što je OHIP-14 anketa pouzdan alat za mjerenje utjecaja oralnog zdravlja i poremećaja na kvalitetu života pacijenata, također je korisna u donošenju kliničkih odluka što je još jedan dodatni korak u poboljšanju pacijentovog OHRQoL-a.

1. World Health Organization. Oral health. Available from https://www.who.int/health-topics/oral-health#tab=tab_1
2. FDI World Dental Federation. FDI's definition of oral health. Available from <https://www.fdiworlddental.org/fdis-definition-oral-health>
3. Slade GD. Derivation and validation of a short-form oral health impact profile. *Community Dent Oral Epidemiol.* 1997 Aug;25(4):284-90.
4. John MT, Feuerstahler L, Waller N, Baba K, Larsson P, Celebić A, Kende D, Renner-Sitar K, Reissmann DR. Confirmatory factor analysis of the Oral Health Impact Profile. *J Oral Rehabil.* 2014 Sep;41(9):644-52.
5. Slade GD, Spencer AJ. Development and evaluation of the Oral Health Impact Profile. *Community Dent Health.* 1994 Mar;11(1):3-11.
6. Frencken J. Caries Epidemiology and Its Challenges. *Monogr Oral Sci.* 2018;27:11-23.
7. Dhanuthai K, Rojanawatsirivej S, Thosaporn W, Kintarak S, Subarnbhesaj A, Darling M, Kryshtalskyj E, Chiang CP, Shin HI, Choi SY, Lee SS, Aminishakib P. Oral cancer: A multicenter study. *Med Oral Patol Oral Cir Bucal.* 2018 Jan 1;23(1):e23-e29.
8. Sheiham, A. et al. Prevalence of impacts of dental and oral disorders and their effects on eating among older people; a national survey in Great Britain. *Community Dent. Oral Epidemiol.* 29, 195–203 (2001).
9. Locker, D. in *Measuring Oral Health and Quality of Life* (ed. Slade, G. D.) 11–24 (Chapel Hill: University of North Carolina, Dental Ecology, 1997)
10. Strauss, R. P. & Hunt, R. J. Understanding the value of teeth to older adults: influences on the quality of life. *J. Am. Dent. Assoc.* 124, 105–110 (1993)
11. Tuk JG, Yohannes LE, Ho JT, Lindeboom JA. Oral Health-related quality of life after coronectomy for impacted mandibular third molar in the first postoperative week. *Med Oral Patol Oral Cir Bucal.* 2021 Sep 1;26(5):e561-e567.
12. National Institute of Dental and Craniofacial Research Seniors. Available from <https://www.nidcr.nih.gov/research/data-statistics/seniors>
13. Dye B, Thornton-Evans G, Li X, Iafolla T. Dental caries and tooth loss in adults in the United States, 2011-2012. *NCHS Data Brief.* 2015 May;(197):197.

14. National Institute of Dental and Craniofacial Research Periodontal disease in seniors (age 65 and over). Available from <https://www.nidcr.nih.gov/research/data-statistics/periodontal-disease/seniors>
15. Bitiniene D, Zamaliauskiene R, Kubilius R, Leketas M, Gailius T, Smirnovaite K. Quality of life in patients with temporomandibular disorders. A systematic review. *Stomatologija*. 2018;20(1):3-9.
16. Knipfer C, Riemann M, Bocklet T, Noeth E, Schuster M, Sokol B, Eitner S, Nkenke E, Stelzle F. Speech intelligibility enhancement after maxillary denture treatment and its impact on quality of life. *Int J Prosthodont*. 2014 Jan-Feb;27(1):61-9.
17. Choi JH, Kim MJ, Kho HS. Oral health-related quality of life and associated factors in patients with burning mouth syndrome. *J Oral Rehabil*. 2021 Feb;48(2):150-159.
18. Pak JG, White SN. Pain prevalence and severity before, during, and after root canal treatment: a systematic review. *J Endod*. 2011 Apr;37(4):429-38.
19. Ustaoglu G, Goller Bulut D, Gümüş KÇ, Ankarali H. Evaluation of the effects of different forms of periodontal diseases on quality of life with OHIP-14 and SF-36 questionnaires: A cross-sectional study. *Int J Dent Hyg*. 2019 Nov;17(4):343-349.
20. Yoshimoto T, Hasegawa Y, Salazar S, Kikuchi S, Hori K, Ono T. Factors Affecting Masticatory Satisfaction in Patients with Removable Partial Dentures. *Int J Environ Res Public Health*. 2021 Jun 20;18(12):6620.
21. Adeyemo WL, Taiwo OA, Oderinu OH, Adeyemi MF, Ladeinde AL, Ogunlewe MO. Oral health-related quality of life following non-surgical (routine) tooth extraction: A pilot study. *Contemp Clin Dent*. 2012 Oct;3(4):427-32.
22. Winter A, Erdelt K, Giannakopoulos NN, Schmitter M, Edelhoff D, Liebermann A. Impact of different types of dental prostheses on oral-health-related quality of life: a prospective bicenter study of definitive and interim restorations. *Int J Prosthodont*. 2021 July/August;34(4):441–447.

Tea Zadavec rođena je 3. travnja 1997. godine u Čakovcu, gdje je završila III. osnovnu školu. Svoje srednjoškolsko obrazovanje završila je u Prvoj gimnaziji Varaždin, a Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisala je akademske godine 2015./2016.

UVEZANI PRIVITAK

Diplomski rad

“Analiza OHIP-14 ankete među pacijentima različitih zavoda Stomatološkog fakulteta u Zagrebu”

OHIP-14 anketa		
1. Jeste li imali ili imate poteškoća pri izgovaranju riječi zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?	DA	NE
2. Jeste li osjetili ili osjećate da Vam se promijenilo osjetilo okusa zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?	DA	NE
3. Jeste li imali ili imate jake bolove u ustima?	DA	NE
4. Je li Vam bilo ili Vam je nelagodno jesti pojedinu vrstu hrane zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radom?	DA	NE
5. Jeste li se ikada osjećalinesigurno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili protetskim radovima?	DA	NE
6. Osjećate li tjeskobu zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
7. Smatrate li da Vam je prehrana nezadovoljavajuća zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
8. Jeste li morali prekidati obrok zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE

9. Je li Vam se teže opustiti zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
10. Jeste li se osjetili imalo neugodno zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
11. Jeste li bili razdražljivi prema drugima zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
12. Jeste li imali problema u obavljanju svakodnevnih poslova zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
13. Smatrate li da Vam život pruža manje zadovoljstva zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE
14. Je li Vam se dogodilo da uopće ne funkcionirate zbog problema sa zubima, ustima, čeljustima ili zbog protetskog rada?	DA	NE